

KUOPIO

Talousarvio 2024 EUR- muutokset ja vaikutusten arviointi

Kasvun ja oppimisen palvelualue

	TP 2022	TA 2023 +TAMU	TA 2024	Kehys 12.6.	Ltk Esitys	KJ esitys	KH esitys	LTK:n HTV	KJ:n HTV	KH:n HTV
Toimintakate	-221 874	-237 775	-249 057	-243 100	-249 057	-244 401	-244 684			
Toimintakate Muutos € vrt. TA 2023		-15 901	-11 282	-5 325	-11 282	-6 626	-6 909	79	-6	-1
Toimintakate Muutos % vrt. TA 2023		7,2 %	4,7 %	2,2 %	4,7 %	2,8 %	2,9 %			
Varhaiskasvatus			-2 792	-2 792	-2 792	-1 245	-1 245	40	1	1
1.3.2023 Voimaan tullut asiakasmaksujen muutos			-1 200	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200			
1.8.2022 voimaan tullut lakimuutos lapsen oikeudesta tukeen			-730	-730	-730			22		
Varahenkilöstön lisääminen			-210	-210	-210			6		
Apulaisjohtaja-nimikkeen käyttöönotto			-407	-407	-407	-407	-407	11	11	11
Poissaolojen väheminen työhyvinvointia parantamalla						407	407		-11	-11
Määräaikainen ICT-koordinaattori ohjelmiston vaihtoa varten			-45	-45	-45	-45	-45	1	1	1
Hankkeiden omarahoitusosuuden kasvattaminen			-200	-200	-200					
Perusopetus			-2 404	-2 404	-2 404	-707	-1 007	35	2	7
Oppimisen tuen varmistaminen			-1 104	-1 104	-1 104		-300	18		5
Oppilaiden poissaolojen ennaltaehkäisy			-450	-450	-450			8		
Oppilasmäärän kasvu +184 (1,7%)						-407	-407			
Johtamisen kehittäminen			-150	-150	-150			3		
Englanninkielinen koulupolku			-300	-300	-300	-100	-100	6	2	2
Virkaehtosopimuksen muutos, rehtorien palkkaperusteryhmien muutos			-200	-200	-200	-200	-200			
Materiaalikustannusten inflaatiokorotus			-200	-200	-200					
Nuorisopalvelut			-120	-120	-120	-120	-120	2	2	2
Nuorten ohjaamo			-90	-90	-90	-90	-90	2	2	2
Nuoristyön materiaalikustannukset			-30	-30	-30	-30	-30			
Lukiokoulutus			-1 258	-1 258	-1 258	-300	-300	13	0	0
Oppivelvollisuuden laajeneminen, materiaali			-500	-500	-500	-300	-300			
Tuvan laajeneminen			-200	-200	-200			4		
LUPA- paja			-98	-98	-98			2		
Hankkeiden omarahoitusosuus			-20	-20	-20					
Oppimisen tuen varmistaminen lukio-opetukseen			-440	-440	-440			7		
Kaikki vastuualueet			-4 708	1 249	-4 708	-4 254	-4 237	-11	-11	-11
Tarvittava Sopeutus kehykseen				5 957						
Tilakustannusten kasvu palvelualueella, arvio 4,1 %			-2 400	-2 400	-2 344	-2 344	-2 344			
Hankintaosaamisen kustannusten siirto palvelualueilta							17			
Työttömyysvakuutusmaksun aleneminen						454	454			
Servican Ateria ja laitoshuollon kustannusten nousu, alustava tieto			-608	-608	-608	-608	-608			
koulukuljetus hintojen nousu, alustava tieto			-500	-500	-500	-500	-500			
Johdon tukipalveluiden siirtyminen Elkon eri yksiköihin 5 htv:tä jää			558	558	502	502	502	-11	-11	-11
Palkankorotukset, sisältää ta-muutokset			-1 758	-1 758	-1 758	-1 758	-1 758			

KH:n 30.10.muutokset kasvun ja oppimisen talousarvioon

- 300.000 euron lisäys kasvun ja oppiminen palvelualueelle lisätään toimintamenoihin oppimisen tukemiseen, jonka tarkempi käyttö määritellään käyttösuunnitelman yhteydessä.
  - Kirjattu tällä hetkellä teknisistä syistä perusopetukselle.
- Määrärahalisäys: 85.000 €. Muutos on kaupungin kokonaistalouden kannalta neutraali. Uuden henkilön palkkaamisen aiheuttama määrärahalisäys katetaan vähentämällä jokaiselta palvelualueelta ja Tilapalveluilta 17.000 euroa käyttötalouden hankintamenoista.
  - Vaikutus -17.000 euroa kasvun ja oppimisen palvelualueen hankintamenoihin.

Toiminnan painopisteitä 2024

VARHAISKASVATUS

- **1.3.2023 voimaan tullut asiakasmaksujen muutos** **1 200 000 €** **HTV o**
  - Asiakasmaksutuotot pienentyneet helmikuusta maaliskuuhun 27%
  - Palvelusetelikustannukset kasvaneet tulorajojen nousun myötä 40 000€/kk
  - Varhaiskasvatukseen osallistumisasteen nousu lisää tarvetta tiloille ja henkilöstölle?
  - Palvelusetelin indeksikorotus vuonna 2024 (kahden vuoden välein) ?€

→ Näihin lakien ja sopimusten mukanaan tuomiin muutoksiin ei voida vaikuttaa

- **Lakimuutos lapsen oikeudesta tarvitsemaansa tukeen 730 000 € 22 HTV**
  - Kahden varhaiskasvatuksen erityisopettajan lisääminen (osa-aikaisen erityisopetuksen mahdollistaminen lapselle, joka tarvitsee erityistä tukea) 90 000€
  - Avustajien määrän lisääminen lasten tuen tarpeen vastaamiseksi 20 avustajaa 640 000 €
  - Vs. Henkilöstörakenteen muutos 3+1? Vs. Lastenhoitajien palkkaaminen avustajan tehtäviin.

Vaikutusten arviointi

Tällä hetkellä varhaiskasvatuksessa toimii 23/24 varhaiskasvatuksen erityisopettajaa ja 89 avustajaa, jotka on jaettu resursseiksi 6:lle alueelle. Lasten tuen tarpeet kasvavat ja monimuotoistuvat. Laki myös määrää lapsen oikeudesta tukeen ja tukimuotoihin. Varhaiskasvatus tulee järjestää inklusiivisesti, jolloin tuen tarpeisia lapsia ei voida keskittää tiettyihin yksiköihin.

Mikäli varhaiskasvatuksen erityisopettajien määrää ei pystytä lisäämään, tukea lapsille annetaan olemassa olevilla resursseilla ja olemassa oleva resurssi kohdennetaan eniten tukea tarvitsevien lasten tukemiseen, jolloin varhainen tukeminen ja puuttuminen jää tekemättä. Henkilöstön osaamisen tukemiseen ryhmissä ei pystytä varaamaan veo-resurssia.

Mikäli avustajien määrää ei pystytä lisäämään, voi lasten lain edellyttämä tuen tarpeisiin vastaaminen vaarantua esim. tilanteissa, joissa lapsi tarvitsee henkilökohtaisempaa ohjausta ja tukea kesken toimintavuoden.

Toiminnan painopisteitä 2024

- **Varahenkilöstön määrän lisääminen** **210 000€** **6 HTV**

Varahenkilöstöä on tällä hetkellä 30 henkilöä. Pysyvä varahenkilö varmistaa lapsille tutut aikuiset ja pysyvät ihmissuhteet. Varahenkilö tuntee lapset ja ryhmien toiminnan, jolloin sijaisresurssin käyttö on joustavampaa.

- **Apulaisjohtaja-tehtävän resursointi** **407 000 €** **11 HTV**

Resurssi varataan ensimmäistä kertaa budjettiin, toiminta on alkanut 1.8.23. Mikäli palkkavarausta ei voida tehdä, tulee johtamisjärjestelmä purkaa ja pohtia uusia keinoja johtamisen tukemiseen.

- **Ict-koordinaattori varhaiskasvatukseen** **45 000 €** **1 HTV**

Kahden vuoden määräaikaisuus Efficasta Edlevoon siirtymän varmistamiseksi. Ilman palkkavarausta siirtymä ei toteudu suunnitellussa aikataulussa ja lisää muiden työmäärää.

Toiminnan painopisteitä 2024

- **Hankkeiden omarahoitusosuus** 200 000 €

Ilman määrärahavarausta ei lähdetä uusiin hankkeisiin mukaan vuoden 2024 aikana.

- **ProVaka-koulutuskokonaisuuden jatko** 17 000 €

Vuonna 2023 koulutus on kustannettu varhaiskasvatuksen koulutusmäärärahoista, millä on ollut iso vaikutus muiden koulutusten toteuttamiseen. Toimintaan on sitouduttu vuoden 2025 toukokuulle saakka.

- **Varhaiskasvatusyksilöiden johtajien valmennus** 27 500 €

Koulutuksen avulla kehitetään johtajien työhyvinvointiosaamista sekä yksilöllistä työhyvinvointia. Koulutukseen ollaan sitouduttu vuosille 2023-2024.

Toiminnan painopisteitä 2024

PERUSOPETUS

• Oppimisen tuen varmistaminen

1 104 000 €

HTV 18

Erityisopettaja- / resurssiopettajaresurssin lisäys

- Oppimisen tuen resurssin käyttöä on tehostettu vuosien varrella muun muassa siirtymällä lähikouluperiaatteeseen ja sitä kautta joustavoittamalla resurssien käyttöä. Resurssin käytöstä päättäminen koulutasolla on vahvistanut oppilaan saamaa oikea-aikaista tukea. Inklusiohankkeen myötä resurssin käyttöä on voitu tarkastella yksikkötasolla ja niiden välillä. Resurssia käytetään pääosin tehokkaasti.
- Tehostetun ja erityisen tuen oppilaiden määrä on kasvanut viime vuosina. Kasvuun lienee monia syitä, kuten parantunut diagnosointi, polarisaatio (perheiden huono-osaisuuden lisääntyminen), ahdistuneisuuden ja masennuksen lisääntyminen, koronapandemian vaikutus oppimisen vajeisiin, oppilaiden poissaolojen lisääntyminen, perheiden kasvanut vaatimus varhaiseen tukeen, S2 –oppilaiden määrän kasvu, ammatillisen perhekotien määrän kasvu, vaativaa erityistä tukea tarvitsevien lasten perheiden muutto Kuopioon ja muutokset yhteiskunnassa (mm. rajattomasti käyttäytyvien pienten oppilaiden määrän kasvu).
- Tuen toteuttamiselle tulee olla selkeät, yhtenäiset rakenteet. Valtaosalla kouluista on käytössä tuen tiimit, nepsy-valmentajiksi koulutettuja opettajia, joustavaa ryhmittelyä ynnä muita oppilaita tukevia ratkaisuja. Jatkossa jokaiselle koululle muodostetaan tuen tiimi, joka suunnittelee ja ohjaa tuen resurssin käyttöä koululla yhdessä rehtorin kanssa. Tällä varmistetaan tehokas ja joustava resurssin käyttö. Oppimisen koordinaattorin aloittaessa työnsä, kouluja pystytään tukemaan entistä paremmin tehokkaassa resurssin käytössä.
- Lisäykseksi esitetään yhtä erityisopettajaa / resurssiopettajaa 700 oppilasta kohden. Tämä tarkoittaa noin 15 opettajan lisäystä. Tämä lisäys tulisi jakaa kaikille kouluille erityisopetuksen oppilaskohtaisen rahoituksen lisäämisellä. Kustannus on **975 000 €**.

Lisäksi kehitysvammaisten oppilaiden määrä on huomattavasti lisääntynyt Kuopiossa erityisesti muuton seurauksena. Tämän vuoksi syksyllä 2023 joudutaan perustamaan uusi profiloitua erityisluokkaopetusta tarjoava luokka Kalevalan koulun. Luokkaan tarvitaan yhden (1) erityisluokanopettajan ja kahden (2) kokoaikaisen koulunkäynninohjaajan resurssi. Kustannusvaikutus yhteensä **129 000 €**.

Arviointia ja vaikutuksia

- Mikäli tukea ei varhaisessa vaiheessa voida toteuttaa, tilanne johtaa kalliimpien tukimuotojen käyttöön jatkossa ja syrjäytymisen riskiin
- Erityisluokkaopetus on 2-3 kertaa kalliimpaa kuin yleisopetus

Toiminnan painopisteitä 2024

PERUSOPETUS

Oppilaiden poissaolojen ennaltaehkäisy: osallisuuden ja hyvinvoinnin vahvistaminen (OPS muutokset 1.8.2023 alkaen) 450 000 € HTV 7,5 (pääosin ylitunneilla)

- Oppilaiden poissaolomäärät ovat kasvaneet ja varsinkin heikosti kouluun kiinnittyneiden ja paljon poissaolevien oppilaiden määrä on lisääntynyt runsaasti yläluokilla. Syitä poissaoloille ovat muun muassa mielenterveydelliset ja sosiaaliset haasteet.
- Opetuksen järjestäjällä on 1.8. lukien velvoite kuvata paikallisessa opetussuunnitelmassa toimintamalli oppilaiden poissaolojen ehkäisemisestä, seurannasta ja niihin puuttumisesta. OPH:n ohjeen mukaan poissaolojen ehkäisemisessä on tärkeää huomioida erityisesti tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu. Näiden taitojen kehittymistä tulee tukea kaikissa koulun arkisissa tilanteissa, sillä oppilaiden vertaissuhteiden tukeminen sekä oppilaan ja opettajan välinen hyvä vuorovaikutus ehkäisevät poissaoloja ja tukevat koulunkäyntiä. *"Mikäli paikallisesti päätetään laajennettavan esimerkiksi terveystiedon tai muiden aineiden oppimäärää tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoitteluun, kuvataan näiden tuntien tavoitteet ja sisällöt opetussuunnitelmassa".*
- Tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetuksella pyritään parantamaan oppilaiden kiinnittymistä kouluun ja parantamaan oppilaiden hyvinvointia. Lisäresursseilla järjestetään tunne ja vuorovaikutustaitojen opetusta yhden vuosiviikkotunnin verran kaikille 5-7 luokkien koululaisille (180 luokkaa x 2500€/vvt).
- Muita toimenpiteitä. Tunne- ja vuorovaikutusopetuksen kehittämishanke lukuvuonna 2023-2024, jaettu luokanohjaajuus, tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettamisen vahvistaminen kaikilla luokka-asteilla. Poissaolojen seurannan kehittäminen.

Arviointia ja vaikutuksia

- Opetuksen järjestäjän on uuden opetussuunnitelmanmuutoksen vuoksi luotava toimintamalli oppilaiden poissaolojen ehkäisemiseksi, niiden seuraamiseksi ja niihin puuttumiseksi. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu on suunniteltu osaksi tätä mallia.
- Mikäli tunne- ja vuorovaikutustaitotunteja ei voida toteuttaa, kouluun kiinnittymistä ei saada vahvistettua.
- Poissalujen määrän kasvu jatkuu => heikommat oppimistulokset => syrjäytymisen riski kasvaa.
- Kouluun kiinnittymisen lisäksi tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetuksella pyritään vähentämään koulukiusaamista => Kiusaamisen ennaltaehkäisy heikkenee

Toiminnan painopisteitä 2024

PERUSOPETUS

• Johtamisen kehittäminen

150 000 € HTV 3

- Hatsalan (63,5 htv), Minna Canthin (59,5 htv) ja Pirtin (55,5 htv) koulut tarvitsevat johtamisen vahvistamiseksi virka-apulaisrehtorin. Oppilasmäärä on kasvanut yli 700 oppilaaseen ja henkilöstömäärä on kasvanut näissä kouluissa niin suureksi, että koulun henkilöstö ja pedagoginen johtaminen kaipaavat vahvistamista.

• Isoimpien koulujen rehtorit ja apulaisjohtajat uupuvat

• Alimitoitettu johtamisresurssi vaikuttaa koulujen toimintaan, henkilöstön työiihtyvyyteen ja oppilaiden opiskeluun

• Rehtoreiden rekrytointi vaikeutuu ja Kuopion vetovoima heikkenee, sillä monissa pienemmissäkin kunnissa on apulaisrehtoreita

• Englanninkielinen koulupolku

300 000 € HTV 6

- 3 opettajaa ja 3 ohjaajaa. Kolme ryhmää, alakouluun kaksi (Rajala, n.30 opp) ja yläkouluun yksi (Hatsala, 10 opp) (henkilöstökustannukset + materiaalikustannukset)

Vaikuttaa yritysten rekrytointiin, Kuopion vetovoimaan ja kaupungin taloustilanteeseen

Arviointia ja vaikutuksia

- **Materiaalikustannukset inflaatiokorotus** 200 000 € HTV o
- **Oppikirjojen kierrätys lisääntyy, kaikista opetusmateriaaleista joudutaan tinkimään**
- **Taitoaineiden (erityisesti kotitalous ja käsityö) opetuksessa joudutaan vähentämään oppilastöiden määrää**
- **Virkaehtosopimuksen muutoksesta aiheutuvat kustannukset 200 000 € HTV o**
  - rehtorin palkkaperusteryhmien laskentaperusteiden muutos

Mikäli rahoitusta ei saada, virkaehtosopimuksen edellyttämät kustannukset on katettava vähentämällä opetusryhmien määrää eli kasvattamalla luokkakokoja ja vähentämällä jakoryhmiä
- **Kotikuntakorvaukset, 1. ennuste +/- muutos**

Vaihtoehtoinen sopeutus

Verkostoratkaisu, joka pitää sisällään koulujen lakkauttamisia ja yhdistämisiä

- Osalla kouluista verkostoratkaisu tuo sangan suuria henkilöstö- ja investointisäästöjä
- Osalla kouluista ratkaisu ei tuo suuria henkilöstösäästöjä mutta saadaan investointisäästöjä ja vähentää korjausvelkaa
- Koulujen lakkautusten ja yhdistämisten myötä saadaan suurempia yksiköitä, joissa opetus ja oppimisen tuki voidaan toteuttaa paremmin. Verkostoratkaisussa pyritään turvaamaan vähintään yksi elinvoimainen ala- tai yhtenäiskoulu jokaiseen entiseen kuntakeskukseen.

Toiminnan painopisteitä 2024

NUORISOPALVELUT

- Nuorten Ohjaamo

90 000 € HTV 2

- Ohjaamo on toiminut hankkeena ja muuttuu nuorisopalvelujen omaksi toiminnaksi, jossa työskentelee 2 nuorisonohjaajaa. Hanke päättyy 31.5.23. Jatkoa toisen osalta AVI:lta 31.12.23 asti. Jatkuminen kaupungin ylläpitämänä osana työllisyyden palvelutoria.

Ohjaamon työntekijöiden palkkaamiseen on kaupunkitasoisesti sitouduttu

- Koulunuorisotyön materiaalikustannukset 30 000 € HTV 0

- Koulunuorisotyötä on kehitetty ja vahvistettu siten, että nuorisopalveluilla on toimintaa jatkossa neljällä koululla, joista kolmella vakituksena ja yhdessä Avin 2-vuotinen hankerahoitus. Koulunuorisotyön käyttömenoihin (Varusteet, retket, elintarvikkeet, pelejä yms.)
- Uudet tilat valmistuvat Riistavedelle ja Jynkkään, jonne pingispöytää, biljardipöytää yms. Pelejä.

Toiminnan painopisteitä 2024

LUKIOKOULUTUS

- **Oppivelvollisuuden laajeneminen** **500 000 €** **HTV 0**
  - Kolmas ikäluokka aloittaa -> oppimateriaalit ja laitteet
- **TUVAN laajeneminen ja Ukrainalaisten kotouttaminen** **200 000€** **HTV 4**
  - Paja –TUVA, erityisluokanopettaja, koulunkäynninohjaaja. Vuokrat ja materiaalit
  - S2 resurssi, erityisopetus, opinto-ohjaus, aineopettajien tunnit. Vuokrat ja materiaalit
- **LUPA-paja (tukipaja lukiolaisille)** **98 000 €** **HTV 2**
  - Erityisopettaja ja elämäntaitovalmentaja, opinto-ohjaaja (60% Kallaveden lukio, 40% LUPA-pajan opinto-ohjaaja)
- **Hankkeiden omarahoitusosuus** **20 000 €** **HTV 0**
  - lisääntynyt hanketoiminta

Toiminnan painopisteitä 2024

LUKIOKOULUTUS

- Oppimisen tuen varmistaminen lukio-opetukseen **140 000 € HTV 2**
  - Lukioden erityisopetus tarve kasvanut oppivelvollisuuslain myötä erityisen tuen tarpeiden lisääntymisen vuoksi. Tavoitteena, että jokaisella isolla lukiolla on yksi oma erityisopettaja. Yhden erityisopettajan lisäys. € 70 000 HTV 1
  - Lukioden opinto-ohjauksen tarve kasvanut oppivelvollisuuslain myötä ohjausvelvoitteiden lisääntymisen vuoksi. Keskustakampukselle tarve yhden opinto-ohjaajan lisäys. € 70 000 HTV 1

EI BUDJETTIVAIKUTUSTA

- Kaksoistutkinnon opiskelijoiden (120 → 300) lisääntyminen vaatii opetuksen järjestämisen lisäresursseja, jotka laskutetaan. € 300.000€ **HTV 5 (+- vaikutus)**

Arviointia ja vaikutuksia

Mikäli tukea ei toisen asteen oppivelvolliselle pystytä viimeistään lukiokoulutuksen aikana toteuttaa niin tilanne johtaa kalliimpiin toimiin. Tästä johtuen syrjäytyneen nuoren tulevaisuuteen syntyy haasteita, kuten vaikeuksia löytää ja säilyttää työpaikkaa, taloudellisia vaikeuksia, fyysisiä ja mielenterveydellisiä ongelmia sekä rikollisen käyttäytymisen riski.

Syrjäytyminen vaikuttaa sosiaalisiin suhteisiin ja estää nuorta rakentamasta merkityksellisiä ihmissuhteita. Yhteiskunnalle syrjäytyminen aiheuttaa taloudellisia ja sosiaalisia kustannuksia. Taloudelliset kustannukset liittyvät usein työttömyyteen, sosiaalitukiin, terveydenhuollon kustannuksiin ja mahdollisesti myös rikollisuuden seurauksiin.

Sosiaaliset kustannukset voivat ilmetä esimerkiksi yhteisön hajottavana vaikutuksena tai syrjäytymisen vaikutuksina perheille ja ystäville. Monissa tutkimuksissa on yritetty laskea syrjäytymisen kustannuksia yhteiskunnalle. Vaikka tarkka luku vaihtelee noin 1 milje kahtapuolen, niin on selvää, että syrjäytymisen hinta on erittäin korkea sekä yksilölle että yhteiskunnalle.

Toiminnan painopisteitä 2024

MUUT

- **Palkankorotukset yhteensä** **1 758 000 € HTVo**
  - Kunta-alan palkkaratkaisun palkankorotukset (TA 2024 henkilötyövuosille) €1 758 000
- **Johdon tukipalveluiden siirtyminen Elkon eri yksiköihin** **- 502 000 €**
  - Johdon tukipalveluihin jää 5 htv:tä
- **Tilakustannusten nousu** **2 344 000 €**
- **Servican kustannusten nousu arvio** **608 000 €**
  - Ateriat 4,75 %
  - Laitoshuolto 2,3 %
  - Tarkentuvat toukokuussa
- **Koulukuljetuskustannusten nousu arvio** **500 000 €**